

LEGHORN, ITALIËNER OF LIVORNO

Door Luuk Hans (NL)

Leghorns kennen vele omschrijvingen, namen en diverse verschillende standaarden. Ik zal trachten deze te beschrijven en onderscheid tussen ze te maken. De Leghorns hebben in diverse landen andere benamingen. In Nederland, Amerika en Groot Brittannië wordt het ras 'Leghorn' genoemd. In het land van oorsprong, Italië, heten ze Livorno; in België hanteert men dezelfde naam, die bestaat naast de naam 'Italiëner', een naam die in gebruik is bij Duitssprekende landen. Aangezien België ook een Franssprekend land is wordt ook de Franse naam gehanteerd. 'Leghorn type moderne'. In Duitssprekende landen is de naam 'Leghorn' voorbehouden aan de Amerikaanse Leghorn. Pogingen om de Nederlandse Leghorn en de 'Duitse' Italiëner onder dezelfde standaard te brengen zijn gestaakt.

We beginnen de beschrijvingen met het Amerikaanse Leghorn type, maar eerst nog wat algemeen commentaar.

Leghorn in het algemeen

Het ras komt oorspronkelijk uit Italië, maar het ras ontwikkelde zich verschillend in o.a. Amerika, Groot Brittannië, Duitsland, Nederland en Italië. (het Nederlandse woord 'Leghorn' verwijst naar de Italiaanse havenstad Livorno). Al deze hoenders hebben gemeen dat ze gehard zijn en uitstekende leggers. Het ras is erg populair in veel landen; de Leghorn is het populairste hoenderras in Duitsland en Nederland, gemeten naar het aantal inzendingen op nationale shows. (Misschien ook in andere landen, maar daar heb ik geen data van).

Het ras kent vele kleurslagen, hetgeen waarschijnlijk bijdraagt aan zijn populariteit.

De Leghorn is vooral bekend vanwege zijn grote enkelvoudige kam en grote kinlellen. De hen heeft een vallende kam, d.w.z. de kam staat voorop mooi recht, maar het achterste deel valt sierlijk naar één zijde om. De vleugels zijn groot en

stevig, maar goed opgetrokken en goed aangesloten gedragen tegen het lichaam.

De Leghorn heeft gele poten en tenen. De oorlellen zijn ovaal en wit (roomkleurig).

Het ras legt uitstekend (witte eieren) en vormt bijgevolg de basis voor diverse eierenleggende industriekippen.

Een volwassen haan weegt ongeveer 3,5 kg; een hen ongeveer 2,75 kg.

De Leghorn bestaat ook met rozekam, maar deze zien we niet zo vaak.

Amerikaanse Leghorn

De Amerikaanse Leghorn, zowel groot als kriel, is de rijkst bevederde van de Leghorns, met een grote gespreide, vol bevederde staart, veel zadelbehang en halsveren. In Nederland is, bij de groten, alleen de witte kleurslag erkend. Bij de krielen ook de buffkleur.

De (enkele) kam is middelgroot, rechtopstaand (bij de haan) met vijf diep ingesneden kamtanden.

De rozekammige Amerikaanse Leghorn bestaat ook. De rozekam is vrij breed van voren en wordt naar achteren smaller. De Leghorn is één van de oudste rassen van Amerika.

Boven: Leghorn, Amerikaans type, haan.

Foto: Klaas van de Hoek.

Links: In Amerika is de Leghorn ook in de buff kleur erkend.

Foto: Dan Honour.

De krielvorm werd pas in de vorige eeuw toegelaten in de Amerikaanse standaard van de ABA (American Bantam Association), zowel met enkelvoudige kam als met rozekam.

Engelse Leghorn

De kam van de hennen valt volledig naar één zijde; een ernstige fout als dat bij de haan gebeurt. De kam en kinlellen zijn zeer groot, zeker in vergelijking met andere Leghorns.

De staart (van de haan) is vrij goed ontwikkeld, maar wordt ietwat geknepen gedragen.

De poten lijken erg lang, maar de (Engelse) standaard omschrijft ze als middellang. De Nederlandse standaard spreekt van lang.

Bij de Engelse Leghorn is (o.a.) de Maleier en de Minorca ingekruist. Daarom zijn ze ook een beetje forser dan andere Leghorns; een volwassen haan weegt 3,5 kg, een volwassen hen kan 3,0 kg wegen.

**Links: Witte Leghorn hen, Engels type.
Foto: Terry Beebe (UK).**

**Rechts: Leghorn haan, Engels type
Foto: Terry Beebe (UK).**

Nederlandse Leghorn (in Europa: Livorno)

Het Nederlandse en Duitse type werden even als hetzelfde beschouwd, maar de fokkers uit beide landen konden het uiteindelijk niet eens worden over het type. Nu wordt de Nederlandse Leghorn Livorno (in het buitenland) genoemd. Het Duitse type behoudt, ook in het buitenland, zijn naam: Italiëner. Niettemin blijven de verschillen tussen deze twee Leghorntypes klein, zeker voor niet-Leghorn-fokkers.

**Links: Leghorn, Nederlands type, hen.
Foto: Klaas van de Hoek.**

Het Nederlandse (en Duitse) type houdt het midden tussen het Amerikaanse en Engelse type.

De Nederlandse Leghorn heeft ongeveer hetzelfde gewicht als het Amerikaanse type.

Rechts: Leghorn, Nederlands type, haan. Foto: Klaas van de Hoek.

Noot: De Leghorn krielen hebben in Europees verband de (Duitse) naam Zwerg-Leghorn. Om de verwarring compleet te maken; de krielen van het Nederlandse type heten "Zwerg-Italiëner".

Duitse Leghorn (Italiëner)

De Duitse Leghorn wordt min of meer identiek beschreven als de Livorno, maar vooral het type is afwijkend. De Duitse Leghorn heeft meer een 'baksteen' type, de rug is wat langer en horizontaal, terwijl de staart ook meer horizontaal gedragen wordt.

Dit is ook de reden waarom er van een andere naam sprake is: Italiëner (betekent: Italiaan). Deze naam is ook in gebruik in Frankrijk en Wallonië.

Links: Duitse Italiëner, hen op een Duitse show.

Foto: Luuk Hans.

Italiaanse Leghorn (Livorno)

Italië heeft min of meer de standaard overgenomen van Nederland daar het land van mening is dat de Nederlandse Leghorn het meeste lijkt op de echte 'Livorno'. Vele Hollandse Leghorns hebben hun weg gevonden naar Italië. Ook in Europees verband wordt de Nederlandse Leghorn Livorno genoemd. Vandaar dat ook de rozekammige Livorno bestaat. Dit ras is erkend in vele kleurslagen.

Boven: Italiaanse Livorno's, een koppel bij A. Mazzeo, Italië. Foto: Luuk Hans.

De Leghornkrielen

De Leghorn is zo populair dat er in de meeste landen ook krielen van zijn. Meestal wordt de nationale voorkeur gevolgd. Dit betekent dan dat de kriel een verdwerging is van de groten die in dat land de voorkeur hebben. In Amerika (inderdaad, het Amerikaanse type) werd de kriel pas aan het einde van de vorige eeuw erkend, idem in Duitsland. Bijgevolg is de krielvorm een jong ras! Maar reeds erg populair!

Ook in het Verenigd Koninkrijk is de kriel erkend. Uiteraard met zeer grote kam en kinlellen.

Rechts: Leghorn krielhen (GB).

Foto: Rupert Stephenson.

Links: NL Leghorn (Livorno), krielhaan. Foto: Klaas van de Hoek.

Het Nederlandse type is het zwaarst, gevolgd door het Engelse type. Een volwassen krielhaan weegt hier maximaal 1 kg, een vergelijkbare Engelse

krielhaan 900 gr., en een Amerikaanse krielhaan zo'n 800 gr. Voor de hennen geldt hetzelfde: de Nederlandse hen weegt het meest, gevolgd door het Engelse type.

**Rechts: Leghorn krielen,
Amerikaans type Fokker en foto:
Arie van Bijsterveld.**

Algemeen

Opvallend is dat alle genoemde landen in staat waren om zulke mooie (vergelijkbare) Leghorns te maken uit de eerste invoer. In zoveel aantrekkelijke kleurslagen. Wat hebben deze hoenders gemeen? Voor het gewone publiek lijken ze op elkaar: echte Leghorns. Ze zijn allemaal elegant en gehard en beschikken over voortreffelijke legcapaciteiten. Ze hebben allen gele loopbenen en tenen en witte ovale oren. Kortom, echte Leghorns!

NL type Exchequer Leghorn hen. Foto: Monique de Vrijer.

**Copyright ©2014
All rights reserved by the
Aviculture-Europe Foundation**

*Dit is een publicatie uit het online tijdschrift
www.aviculture-europe.nl
Nederlandse uitgave ISSN: 1871-6865
U mag deze tekst / foto's niet kopiëren,
distribueren, zenden of publiceren
zonder schriftelijke toestemming.*